

Johan Remkes, voorzitter Interprovinciaal Overleg (IPO)

‘Provincies: beschermers van het grondwater’

Provincies en drinkwaterbedrijven delen meer dan louter aandeelhoudersbelangen. Steeds vaker trekken IPO en Vewin samen op, bijvoorbeeld op dossiers zoals het Bodemconvenant, schaliegas, de Omgevingswet of natuurbeheer. IPO-voorzitter (en Commissaris van de Koning in Noord-Holland) Johan Remkes schetst enkele van de gedeelde belangen.

‘De provincies zijn op basis van de Drinkwaterwet de hoeders van grondwatervoorraden en hebben uit dien hoofde dus een zware verantwoordelijkheid om prudent om te gaan met de belangen van de drinkwatervoorziening’, aldus Johan Remkes. ‘Ik zie in mijn eigen provincie, Noord-Holland, dat wij elkaar goed weten te vinden en begrip hebben voor elkaars standpunten. En ik heb geen enkele aanleiding om te denken dat dat elders anders is.’

Bodemconvenant

Eén van de actuele dossiers is het convenant Bodem en Ondergrond: kortweg het Bodemconvenant. IPO is namens de provincies betrokken bij het opstellen van nieuwe afspraken over de aanpak van bodemverontreiniging; de drinkwatersector is geen partij bij het convenant. Het convenant richt zich op de aanpak van de meest ernstige gevallen die met spoed aangepakt moeten worden. *Deelt u de zorg van de drinkwaterbedrijven over bodemverontreiniging en bent u van mening dat absolute prioriteit gegeven moet worden aan de aanpak van verontreinigingen die een bedreiging zijn voor de drinkwatervoorziening?*

Remkes: ‘De zorg is terecht, maar de drinkwaterbedrijven mogen ook wel wat vertrouwen hebben in de zorgvuldige afwegingsmechanismen op provinciaal niveau. Ik denk niet dat de grondwaterwinning ten behoeve van drinkwatervoorziening

een ondergeschoven kindje zal zijn bij de belangenafweging. Volksgezondheid is een belangrijke leidraad, maar tegelijkertijd: het gaat om een integrale afweging, waarin ook bijvoorbeeld economische belangen worden meegenomen. Er is minder geld beschikbaar, dus er zullen prioriteiten gesteld moeten worden. Het staat voor mij als een paal boven water dat er grote prioriteit moet worden gegeven aan verontreinigingen die een gevaar opleveren voor de volksgezondheid, waaronder dus voor de drinkwaterwinning.’

Het nieuwe Bodemconvenant loopt tot 2020. Ook daarna zal er nog sprake zijn van een groot aantal resterende gevallen van ernstig verontreinigde bodems. Ondertussen is er, zoals u zelf ook aangeeft, sprake van slinkende budgetten. *Hoe ziet u de verdere toekomst als het gaat om de aanpak van bodemverontreiniging en wat is de rol van de provincies daarin?*

Remkes: ‘Het is belangrijk dat provincies ook op dit gebied notie hebben van de betrokken langetermijnbelangen. Maar ik acht het niet zinvol om nu al vast te leggen wat we na 2020 gaan doen. Ik ben van mening dat we tegen die tijd sámen met de sector moeten bekijken wat nodig is en haalbaar is. Van provincies mag je in het kader van de Omgevingswet wel verwachten dat ze bij het opstellen van hun Omgevingsvisies rekening houden met het borgen van de langetermijnbelangen van

de drinkwatervoorziening. In dat verband zal dus ook fatsoenlijk overleg moeten plaatsvinden met de drinkwatersector.’

Financiering waterbeheer

U geeft het al aan: er is minder geld beschikbaar. *Welke ontwikkelingen in het waterbeheer van de provincies zijn in de komende jaren te verwachten en welke invloed hebben deze op de beheerkosten voor de provincie?*

Remkes: ‘Het IPO is altijd groot voorstander geweest van een houdbare overheidsfinanciering van ons waterbeheer. Het systeem is momenteel gebaseerd op financiering van de algemene taken uit de algemene middelen, aangevuld met legesheffing voor speciale activiteiten. Naar aanleiding van het OESO-rapport uit 2014 laat de minister van IenM hier momenteel ook onderzoek naar doen. Het draait voor de provincies feitelijk om de vraag of we de rekening van ons waterbeheer kunnen en willen blijven betalen en of de rekening rechtvaardig is verdeeld.’

Hij vervolgt: ‘De afgelopen jaren is het betalen van de rekening enigszins verschoven, van de landbouw naar de ingezetenen. Daarnaast is er de continue politieke druk om de lastenstijging beperkt te houden. Deze factoren maken dat er vraagtekens geplaatst kunnen worden bij de vraag of de landbouw nog wel evenredig bijdraagt aan de rekening, met name ten aanzien van waterkwaliteit. In het algemeen is IPO er

‘FINANCIERING GEBIEDSDOSSIER UIT DELTAFONDS CREATIEVE OPLOSSING’

voorstander van dat degene die een voordeel geniet, ook opdraait voor de daarmee gemoeide kosten; het welbekende adagium 'de vervuiler betaalt'.

Er is wel geopperd om de grondwateropgaven die uit de gebiedsdossiers voortvloeien, te financieren uit het Deltafonds. Dan zou een typische win-winsituatie ontstaan, waar drie doelen wel bij varen: KRW, zoet water en bodemsanering. *Hoe staat u daar tegenover?*

Remkes: 'De opgaven uit de gebiedsdossiers komen voort uit de Europese afspraken in de Kaderrichtlijn Water (KRW) én uit onze plicht om de beschikbare zoetwatervoorraden op peil te houden. Hier zit een verbinding met het Bodemconvenant, omdat veel bodemverontreinigingen de grondwaterkwaliteit negatief beïnvloeden, waardoor op termijn de beschikbare of winbare hoeveelheden grondwater onder druk komen te staan. En nu zoetwater ook een prominentere plek heeft gekregen in het Deltaprogramma, moeten hier mo-

gelijkheden voor zijn. Wij vinden dit een creatieve oplossingsrichting die zeker aandacht verdient.'

Schaliegaswinning

Het ministerie van EZ verkent momenteel de mogelijkheden voor schaliegaswinning. Daarbij wordt ook gekeken naar de formele rol en positie van provincies in de besluitvorming. *Deelt u de zorg van de drinkwaterbedrijven en vele anderen in Nederland over de schaliegaswinning en bent u van mening dat provincies hierbij een beslissende stem moeten hebben?*

Remkes: 'Vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek dat minister Kamp heeft laten uitvoeren, hebben sommige provincies al vergaande uitspraken gedaan over hun mening ten opzichte van schaliegaswinning. Uiteindelijk zal hier een integrale belangenafweging moeten plaatsvinden, waarbij de volksgezondheid en de drinkwatervoorziening een belangrijke positie moeten innemen, dat is voor mij klip en klaar. Daar zullen de provincies zich dus

als beschermer van het grondwater ook zeker in mengen. Maar hier speelt natuurlijk tevens het grote belang van een betrouwbare nationale energievoorziening. En dat onderwerp is er – door de ontwikkelingen rondom de gaswinning in Groningen, maar ook door de geopolitieke situatie in Oost-Europa – de laatste tijd niet eenvoudiger op geworden.'

Natuurbeheer

In de nieuwe Natuurvisie zet het kabinet in op functiecombinaties tussen natuur en andere sectoren om de natuurdoelen te halen. *Welke rol zien de provincies voor drinkwaterbedrijven in het nieuwe natuurbeleid?*

Remkes: 'De drinkwaterbedrijven zijn belangrijke natuurbeherende instanties. Hier in Noord-Holland bewijzen de provincie en PWN al jarenlang hoe je drinkwaterwinning, natuurbeheer en recreatie prima kunt combineren, met voordelen voor alle partijen. Het is belangrijk dat je wel onderscheid blijft maken tussen de verschillende 'petten' die je draagt. De provincies zijn enerzijds aandeelhouder van het drinkwaterbedrijf, anderzijds vergunningverlener voor het winnen van grondwater. Maar ik kan niet anders zeggen dan dat de strategische alliantie die ons provinciaal bestuur met PWN op het gebied van natuurbeheer is aangegaan, prima verloopt. Ook initiatieven zoals de Groene Tafels die Vewin organiseert, steunen wij van harte.'

'De provincie Noord-Holland is partner in de recreatieschappen, die zeer belangrijk zijn voor recreatie en toerisme. Als provincie heb je uit economisch oogpunt belang bij robuuste en hoogwaardige natuur, zeker in de buurt van steden. Als we daar met drinkwaterbedrijven combinaties kunnen maken in beheer van natuurgebieden, zoals in het duingebied, zijn wij daar een groot voorstander van. Eigenlijk is het enige wat je nodig hebt bij beide partijen een constructieve, creatieve basishouding om tot samenwerking te komen en eventuele belangentegenstellingen te overwinnen. Ik zie dat dit in Noord-Holland goed werkt en ik denk dat dit ook landelijk het geval is. Volgens mij wordt er in de praktijk overal op een fatsoenlijke manier samengewerkt tussen de provincies en de drinkwaterbedrijven, en wat mij betreft houden we dat zo!'